

Илустровано Време

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 25 — 16 VIII 1930 — цена 4 дин.

Сцара Кайија:
Цркве Ружица
М. Војновић

ХУМОР

Промена

Господин Јоца Томић добио је од своје сугрупе *Ше Милке* из бане ово писмо:

„Драги Јоцо,

Могу ти рећи да се осећам боље и да не-обично добро ућиче на мене ова промена ва-здуха. Веруј, сви које сам упознала *Шерде* ми да је промена најважнији услов за здравље. Сам овдашњи лекар за кога све жене кажу да је одличан лекар, казао ми је: „Госпођо, видићеш како ће промена добро да ућиче на вас!“ И поручник Радивојевић, који је пре две године са вишом школом Војне Академије, пгмеровао ову околину и познаје добро овдашњи ваздух, рекао ми је: „Госпођо, промена је одлична *сшвар!*“ А и један суплени нитике гимназије, врло учен човек коме је проучавање ваздуха *сшрука*, каже ми: „Госпођо, видићеш како ће промена да вас освежи“.

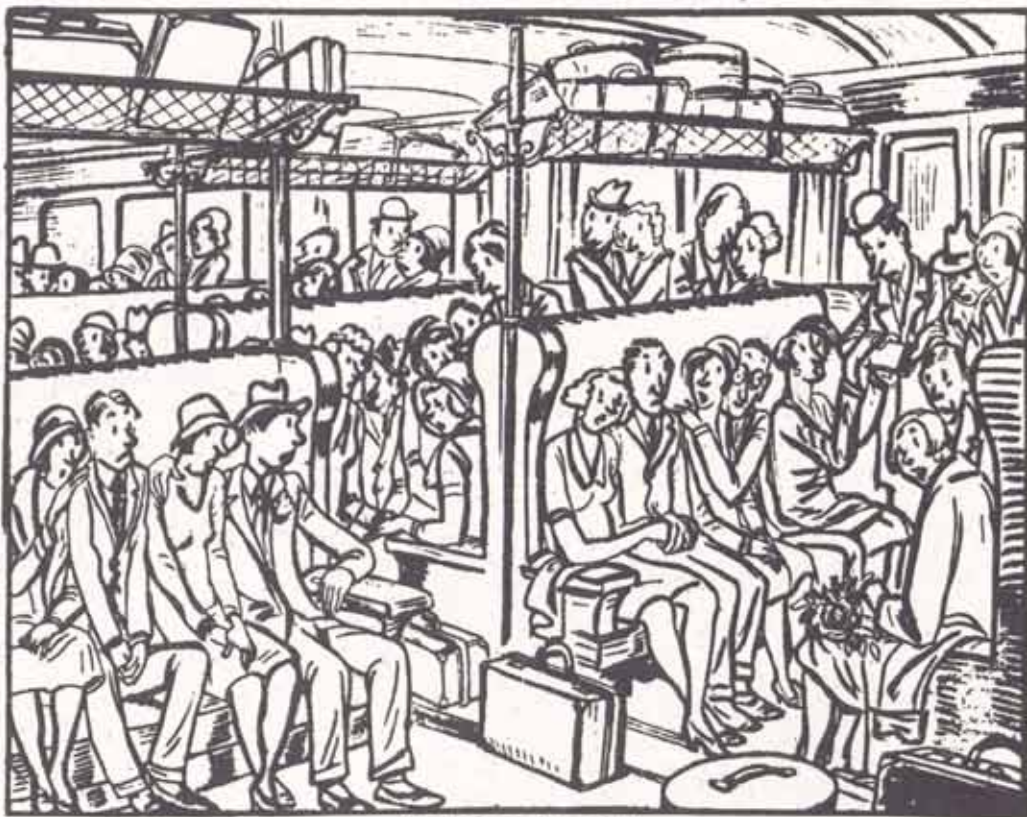
Тако ми сви кажу са којима сам се упознала а и без њих ја сама осећам да ми промена јако *лоди*.

Љуби *Ше* *Швоја*
Милка.

На *Шо* женино писмо одговорио је т. Јоца одмах *Шелеграмом* који је гласио:

„Ради промене дођи одмах кући. Јоца“.

Б.

Ах, најзад смо сами!

Тешко ћемо се споразумети: ти гово-риш самном увек с неке висине!

Професор (на часу): Путовање владалаца у иностранство од опште је корисно. Да на при-мер *атанисланг* и краљ није прошле године по-сећено Европу, ни ја, ни ви не би знали да *Ша* земља постоји и где се налази.

Мориц и Леви допутовали заједно. Чим су изашли из воза, Мориц се обраћа Леви-у:

— Леви, можеш ли да ми позајмиш *сшо* динара.

— А *шша* ми гарантује да ћеш ми их вра-тиш.

— Ево молим *шш*, узми мој куфер у залог.

И попустише се *Ше* Леви даде Морицу *сшо* динара а Мориц Леви-у куфер пун *сшвари*. Када су *шшо*, идући пешке уз Балканску улицу, *сшгли* пред хошел, окреше се Мориц Леви-у који се о-знојио под *шерешом* Морицовог куфера:

Ех, Леви, хва *шш* на позајмицу, ево *шш* враћам *дш* од *сшо* динара, дај ми мој кофер који је био код *Ше* у залог.

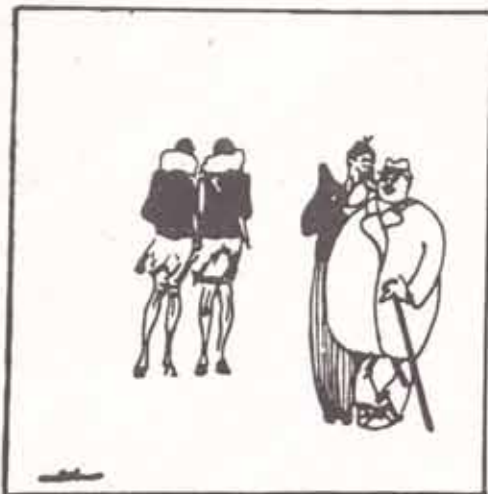

— Знаш да си ти срећан човек.

— А што?

— Па било је код модискиње *шешира* и за 1000, и за 500 динара, а ја сам узела овај од 300.

ПРОКЛЕТА МОДА

Илустрисане Време

БРОЈ 25.

БЕОГРАД, 16. АВГУСТА 1930.

1. ГОД.

Илија Станојевић—Чича

чубени комичар књижевник и један од најистакнутијих претставника Старог Београда, умро је у Београду 7. августа у 73. години.

Са свих страна

С лева на десно: Мис Мађарска, Мис Италија, Мис Сирија и Мис Француска

Одлазак евројских лејошница преко океана

Један аматер снимио је брод »Сиуава« који је однео европске лејошнице на пучину, за Рио де Женеро.

Један совјетски брод

Совјетски брод »Сиберија« стигао је у Лондон. Посада брода састављена је већином из жена

Подморска оклопњаца

Америчка морнарица објавила је своју флоту једним новим типом подморница. То је оклопна подморска крстарица са брзином од 17 чворова (15000 миља). Посада износи 7 официра и 61 човек. Може да плува 60 дана без повременог снабдевања

Звезда абисинског балета

Абисински цар Тафари ангажовао је персијску играчицу (на слици лево) Лиу Ниакo за своју оперу у Адис Абеби, као примабалерину.

Авион пробио кућу

У варошници Полк у Сед. Америци једна дама улетела је при стартовању у својим авионом у једну зграду близу аеродрома у тренутку када су укупани били на шетњу једне девојке из те куће

Заро-ага узима часове из бокса

Човек од 156 година као боксер

Заро ага, Турчин, као што смо јавили отпутовао је у Америку на позив антиалкохолничарског друштва, које хоће да покаже човека који никада није пио алкохол, и доживео 157. годину. За време његова бављења у Америци Американци се старају да му не буде дуго време и измишљају му разне разоноде.

Турски пасош Заро-ага, који показује његову старост

Заро-ага на крову свога хотела у Њу-Јорку

После земљотреса у Италији

Војници, у масама, ваде лешеве

Г. Шо сам вештачише

Чувени сеизмолог у Лондону, г. Шо, пратио је својим апаратима кретање земљотреса у Италији. Сеизмолошки апарат овако је обележио земљотрес.

Електрични шрамвај без шина

На путу од Метмана до Груитена пуштени су у саобраћај први електрични трамваји без шина

La beauté exige de ne négliger aucun détail

Наша средства за улепшавање треба да су исто тако фина као и Ваш парфен; јер се фини парфен не слаже са обичним пудром и свакодневним Eau de Cologne-ом. Пузер Дип. 24.- и 45.-

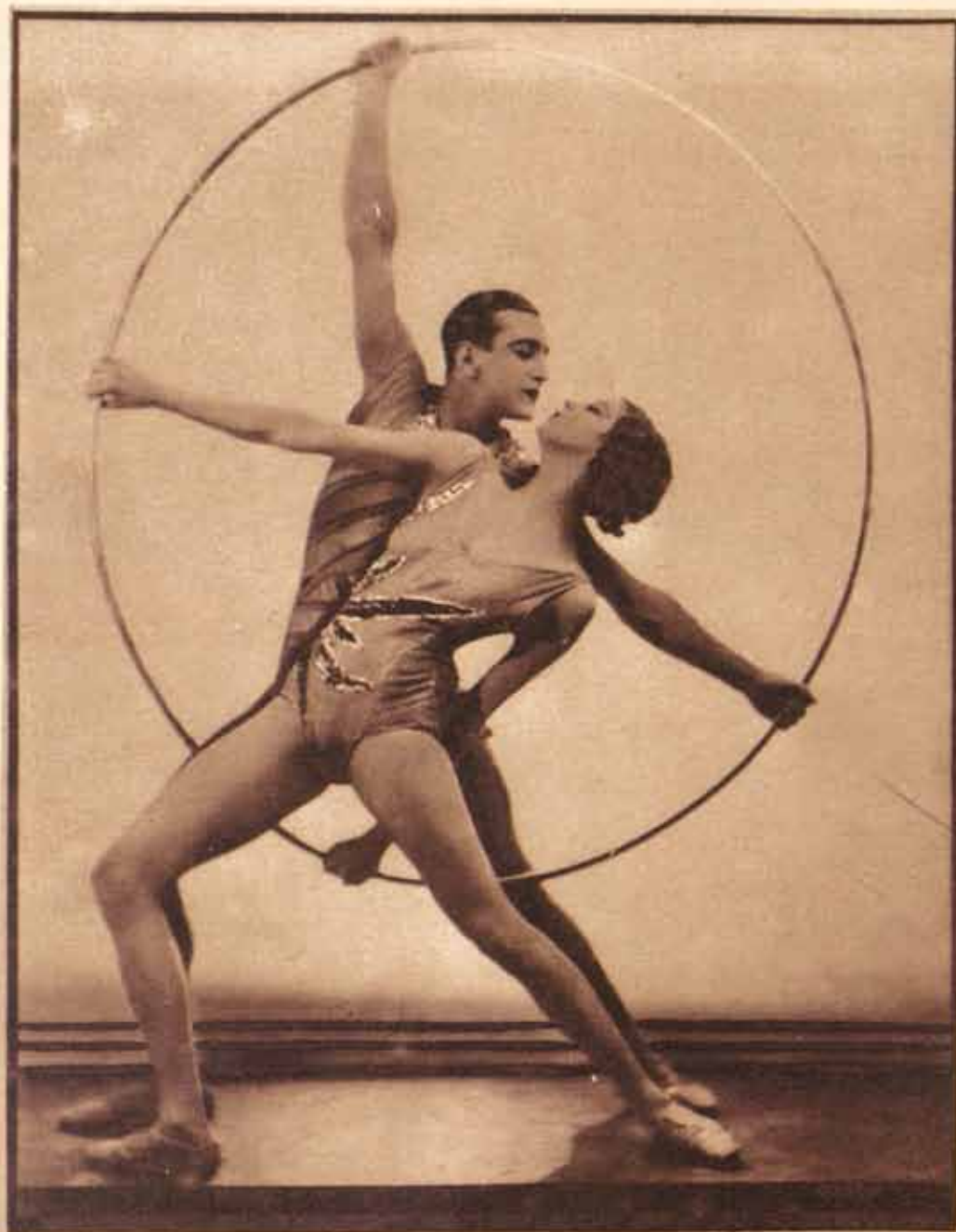
Asphodèle

Један од малобројних и заиста скупотених париских парфена са ретком особини.

Lenthéric
PARFUMEUR
245 RUE SAINT-HONORÉ PARIS

Додија се у свима
огробарајућим радњама

Ерна Кариз и Игор

Чувени играчки пар из Америке Ерна Кариз и Игор, који су обратили прошле године највећу пажњу целе париске публике, ангажован је и за идућу сезону у „Олимпији“.

Жене као матрози

У Енглеској је почетком ове године отворена школа за женске матрозе. Када буде довољан број ових матроза, биће бродова на којима ће цела посада бити женска.

Наша слика показује прве ученице ове школе на практичној вежби.

За сада је одређен као школски брод „Алсион“, и како је пријављени број нових женских матроза нагло порастао, Министарство трговине у Лондону одредиће још два друга брода као школске бродове за женске матрозе.

Аутоматски фошо-апарат

Наша слика претставља један нов аутоматски фото-апарат, то јест апарат који сам снима, развија испира и суши слике. Цео овај процес готов је за четири минута. Особа, која жели да се фотографира баца кроз нарочити отвор метални новац, и седи испред апарата, према објективу. Кад се новац убаци у апарат он одмах ствара електрични контакт, потребан да се цела апаратура стави у покрет. Чим је новац убачен, зазвони у апарату електрично звонце, и у исто време пред очима особе, која хоће да се фотографише, појаве се светла слова, и особа ће прочитати: „Пазите! гледајте у апарат и смешите се!“ Од-

мах затим запали се једна јака електрична лампа, која осветли особу, што седи испред апарата. У исто време чује се поновно звонце, и појаве светла слова: „Будите мирни“. А тада се аутоматски објектив отвори, и апарат снима. Затим се светлост угаси, а појави се само осветљена таблица, са натписом: „Хвала!“ снимање је готово; кроз четири минута ваша фотографија ће изићи на доњем делу апарата.

И збиља после тог времена особа може извући кроз нарочити отвор свој портрет, репродукован на поштанској карти.

И раније су чињени покушаји да се конструише сличан апарат, али су ти апарати давали осредње резултате. Код овог новог апарата све потребне манипулације врше се дејством електро-магнета, и резултати су сасвим задовољавајући.

Здравствено просвећивање Моравске бановине

Иницијативу и организацију има у својим рукама Хигијенски завод у Нишу који се развио из добро познатог јединог у предратној Србији, Пастеровог завода који је основан 1900 год.

Између осталих начина здравственог просвећивања као што су предавања са пројекцијама и приређивање домаћих курсева на селу за подизање здравствене културе будућих домаћица, завод је добио прошле године материјал за хигијенске изложбе од кога су уређене сталне хигијенске изложбе по здравственим установама: у Нишу, Крушевцу, Зајечару, Пироту, и послато неколико покретних изложби у мањим местима и бањама као у Неготину, Ражњу, Врњачкој бани итд.

Резултат здравствене пропаганде било путем предавања било путем изложби био

Зград у којој је припремана хигијенска изложба

Унутрашњи изглед изложбе

Приређена је изложба у Врњачкој бани за време сезоне и исту је посетило више од 12.000 лица, а остале изложбе преко 20 хиљада лица. Стална хигијенска изложба у Нишу, где се могу видети слике и мулажи о полним болестима туберкулози, нези одојчади, алкохолизму, хигијени рада и тега, анатомији и ембриологији човека, што се из снимака види, уредио је лекар запосада г. др. Цветковић који је онамад се пратио из Француске, где је провео око два месеца и студирао курс хигијенске службе. Исту је посетило од првог септембра до краја 1929 године 2462 лица, од којих највише војници, затим ђаци и грађанство како града Ниша тако и осталих вароши у бановини.

За ово кратко време сматра се да се коракнуло много више унапред у погледу здравствене пропаганде јер је у 1928 години одржано свега сто предавања. Жеља је да акцију народног здравственог просвећивања прихвати све хумане и просветне установе као и сви просветни и социјални радници.

је 1929 год. следећи: одржано је 637 предавања од стране средњих лекара која је посетило преко 50.000 лица. Најчешћа су била предавања за време пелковања противу великих богиња где се тумачио значај калемљења (243) затим о заразним боле-

стима, сузбијању и предохрана 75, срдобаи 20, трбушног тифуса 20, личној хигијени итд. Одржана су при здравственој станици у селу Пуковцу срезу добричком два течаја за домаћице, укупно је било 35 девојака из Пуковца и околних села.

Са загребачке плаже

За време прославе Господарића

Господарић је награђен плаветом

Угледни Загребчанин г. Медвед (у шлешеру) са својим друштвом

Право славље било је тек сада, ове прошле недеље, када му је „одбор за Францескову прославу“ предао сребрну плакету. То је био последњи, а уједно и најславнији дан његове прославе, иначе сасвим заслужене, јер ко је тај, који би се могао похвалити да је 1000 деце и одраслих научио пливању, да

је 1700 даљеника спасао смрти и да је 300 лешета извукао из мутне Саве. Ко је тај, који би се могао похвалити, сем Францеска Господарића.

Музика загребачких полицијана увесела је публику на Францескову прославу. То је било веома симпатично, јер где су

још када редари својим присуством кога увеселавали. Можда је и њима било то необично, Али није, напротив, они су тако добри, весели и тако љубазни људи. Бар такви су се показали на овој забави. Свирали су само „по диктату летих купачица“.

Нови
надбискуп
Д-р Рожман

У недељу 3. августа нови надбискуп г. д-р Рожман осветио је авиоплан „Лојзе“ који је својина Љубљанског аеро-клуба. Освећењу су присуствовали сви претставници и чланови Аеро-клуба, претставници државних и војних власти и мноштво грађана.

Свесловенски ватрогаски конгрес

Од 1. до 4. августа одржан је велики Свесловенски конгрес ватрогасца, на коме је узело учешћа око 10.000 учесника. На слици се виде заставе разних ватрогасних корпорација.

Пре краткога времена пензионисан је по својој молби љубљански надбискуп г. Д-р Јеглић, а на његово место Папа је именовао надбискупа г. Д-р Рожмана.

Споменик Ивану Цанкару

Највећем словеначком писцу Ивану Цанкару откритиен је 10. о. м. споменик у његовом родном месту Врхнику. Споменик је дело кипара г. Турковића.

Рудник „Крвава вода“

У области Мамољ почели су рудари копати нов роб, који се зове „крвава вода“. Некада је ту био рудокон трбовљанског друштва, али се једанпут догодила несрећа: земља је затрпала велики број радника. Радови су тада прекинути. Постоји веровање у народу, да је црвена вода, која је ту после несреће почела да извире, добила своју боју од крви пропалих рудара.

Једна отмена свадба у Београду

Потпредседник Београдске општине, председник Првост. суда у пензији и рез. потпуковник г. Никола Крстић, венчао се прошле недеље у Саборној цркви у присуству изасланика Њ. В. Краља, Министра просвете, Претседника општине и многобројне публике са г-цом Маром Стефановић.

Избор Мис Буковичка Бања

У петак 9. августа одржан је у Буковичкој Бањи конкурс за избор Мис Буковичке Бање. Од великог броја врло лепих конкуренткиња, жири је изабрао за Мис г-цу Дану Јовановић, кћер г. Милана Јовановића, кафеџије, а за почасне даме г-це Бубу Стојисљевић и Милицу Петровић, обе из Београда.

Наше слике приказују Мис Буковичку Бању, и изабране са члановима жири-а.

Г-ца Дана Јовановић

Чланови жири-а

Старине Београдске Тврђаве

Карађорђева Капија

Изгледало ми је тога тренутка да се не налазим у својој земљи. У звучнику радио апарата крчала је некаква мађарска арија, док су се доле у рову играчи тениса љутили што се та капија горе на бедему једном већ не зазида јер им лопта непрестано пропада кроз ту капију...

А ево на коју се капију они љуте: Године 1806 пошто је продро кроз варошку Савакapiју, Карађорђе се са својим борцима нашао пред једном добро утврђеном капијом на бедему тврђаве преко дубоког рова. До капије се долазило преко покретног моста, који због брзине српског налета Турци нису имали времена да подигну, али су врата добро затворили. Та су врата била кључ тврђаве, а тај кључ је у исто време био и кључ ослобођења. И сад је настала херојска битка око тих врата. Пренео сам се за 125 година уназад и лепо сам видео годину 1806. Видео сам Карађорђа на мосту испред капије, видео сам голоруку „рају“ како наваљује на тучана крила капије, притисла их, удара и разбија, крвави своје шаке и лактове о мертечке ексере, и гули кожу голих рамена да истави претешка крила од туча и гвозђа. Видео сам све нове и нове кохорте Срба наоружаних секиром са драљанима, којом испод стреје, вилама с пласта, а било их је који нису имали ништа. Пузали су се уз бедеме по дугачким мердевинама, гушали се горе с Крцалијама и Јанчарима и с њима заједно падали у дубок ров смртно загрљени. У овај исти ров по коме сад мирно лети бела тениска лопта. Отпор је био очајан; врева и галама горе на бедему показивали су да су Турци већ били у забуни: Карађорђе је био већ под самом капијом и рањавени своје руке и гњечећи своја рамена наваљивао је на тешка железна врата. И железо је попустило... као кад протече каква река, тако је тога тренутка кроз та врата протекла Турска власт над Србијом! Израњављен и окрвављен проле-

тео је Карађорђе кроз капију тако неодољиво да Турци нису имали времена да подупру и другу много већу хуприју која је водила под сводове Сахат-куле и са бедема код Сахат-куле посматрао је тада низове кајика и шајки којима су Дахије бежале низ Дунав... од тога дана, по рукопису Евлије Челебије, Турци су ту капију звали Роспи— (омрзнута) капија.

А имали су и зашта!

Али ја мислим да нема никаквих разлога да и ми ту капију мрзимо, нити да смо рав-

нодушни према њој. Она је данас у врло жалосном стању. Ваљда због реставрације парка, пре извесног времена из сводова те историјске капије истргнута су она претешка крила од туча и железа, о чије су мертечке ексере искрвавили своје руке и рамена 1806 г. Карађорђе и његови устаници. Та иста крила једном су већ истабили и четири Дахије кад су ноћу продрле у град и тамо умориле Мустафа пашу „српску мајку“. Евоцирајући тако историју, јуче, гледао сам у онај празан отвор капије и зажељех да дознам шта је с њеним крилима. Труд ми није био узалудан! С највећим задовољством сазнао сам да су у Општини, на надлежном месту потпуно схватили вредност капије. Крила су скинута да би се потпуно реставрирала, а затим ће се приступити целокупном реставрисању капије. Кроз најкраће време угледаћемо и један висећи покретни мост који ће премостити дубок ров, и који ће с Калемегдана водити право у капију. Мост дакле, кога наше очи нису никада виделе јер су га огорчени устаници убрзо спалили, уништили исто онак као што је Кнез Михајло уништио страховиту Стамбол капију крваву гилотину Срба. Погрешка можда. Капија ће, дакле бити реставрирана и консолидована. А је ли то довољно? Може ли та капија и даље стајати без икаквог обележја, без потсетника. Поратна омладина је врло заборавна. Да ли ће мирни шетачи између укуских алеја посматрајући црни отвор изнад зелене пелузе знати трагедију тог отвора, бедема изнад њега, и рова испод ње. Да ли ће претегнути онај звучник и мађарским циганијадама или повест Карађорђевог капије. И није ли било места за тај звучник на другоме крају него баш испред саме капије. И није ли нама потребан други један сасвим другачији звучник који би сваких пола сата као са лутеранске цркве у Риму, докикивао: Београђани, пре читавог века, ради ваше слободе, Карађорђе је на ова врата лупао својом окрвављеном песницом!

Треба учинити нешто више него обичну реставрацију. Нема места на Женевској тврђави које није украшено рељефима из живота Виљема Тела. А шта је урађено с бедемом нашег Тела из 1806. Ништа! По бедемима, лево и десно од капије, као што

Народна капија са именим рељефом

ми рече један мој професор, ми бисмо требали да читамо своју историју. Како би она била написана по бедемима, то је ствар уметника. Али њу треба исписати што пре. Да је читамо онако седећи на удобној клупи у декору цвећа и зеленила и да у златастом праху сунца које залази гледамо голоруку рају са својим појводама како се грчешито пужа уз бедеме, допире до врха, опет пада доле заграњена с каквим Кријалијом или Јаничарем, наваљује секирама, мот-

кама, вилама, косама и готово шакама о-сваја тврди Сингидунум и доноси себи слободу. Пред таквим документом странци би скинули капу, а омладина би се васпитава-ла, и не би се десило да се неки разнежени господарићи из тене клуба расрде што им лопта пролети кроз отвор Карађорђевог капије, кад би дознали да су кроз ту исту капију пролетале краве главе њихових предака...

Црква „Ружица“ и црква Св. Петке

Данашњи улаз у цркву Ружицу

Слободно се може рећи да нема тврђаве у Европи која има у себи више богомоља различитих вера, но што је то случај с београдском тврђавом. То је најбољи доказ какву су важност сви народи, свих векова придавали београдској тврђави и Београду, и колику још неслућену археолошку вредност претставља београдска тврђава. За сада је Београђанима најбоље позната само црква Ружица. Поред ње један нарочито побожни део као и жене нероткиње познају још и црквицу Свете Петке. То је управо једна религиозна подземна катакомба у чијем мраку, из темеља градских зидина избија извор хладне, свеже и лековите воде. Ово је у исто време и једини живи извор на подручју целе вароши и некада је морао бити врло јак, о чему сведоче мистични остаци добро озиданих сивеника. Али у београдској тврђави има још једна, до сада Београђанима апсолутно непозната црква, а с којом ће се они упознати онога дана, кад војне власти дефинитивно преда-

ду тврђаву грађанству. Испод оне највеће стрмени градске налази се један део тврђаве на који цивилина нога није ступила још од онога дана кад су Турци предали кључеве од тврђаве. Тамо се налази један повећи магацин који је у војсци познат под именом „Марица магацин“. Магацин Марица није ништа друго, до црква Марица, којој је Ружица само сестра и која је, може бити, била лична црква Деспота Стефана, јер се у њеној близини налазе остаци његових дво-рова. Толико о нашим црквама.

Али су и други народи имали својих богомоља у београдској тврђави. Једна весика плоча очувана и данас, а на којој је изрезан један стих из корана, сведочи о једној великој турској дамији у горњем граду.

Јасно је да је та плоча била саставни део дамије, и док од дамије нема више ни трага ни гласа, плоча је још и данас очувана, само зато што је некоме, ко зна коме, пало на памет да је узиди с десне стране мале Видин-капије, с којом та плоча нема никакве везе. Од турских богомоља једна се очувала и дан данас, а то је мало тулбе у тврђавском парку, које је, изгледа, некада служило као лична богомоља тврђавских паша, и у коме су дахије уморили Мустафа пашу. За сада нема још никаквог трага од католичких богомоља, којих је, нема сумње, такође било у тврђави и то, тачније, у доњој тврђави. Кад се буде приступило реставрацији доњег града, пошто и он буде предан општини, вероватно да ће се негде око Карлових капије наћи и њихов траг. А ако је правило да је сваки освајач те тврђаве морао у њој имати и своју богомољу, онда су и Хуни имали своју, а то ће бити у оној пећини на падини горње и доње тврђаве изнад турског хамама, обраслој у живу о-граду и шибље, и у коју још од Атиле може бити нико још крочио није!

Црква Св. Петке

Уредништву су потребни фотографски репортери за сва већа места изузимајући: Скопље, Нови Сад, Пећ, Загреб, Љубљану, Крагујевац. Ко се интересује нека се обрати за услове.

Рушевине цркве Ружице од време рата

Стара слика и црква „Ружица“

Спомен

Југославија први пут у семи-финалу светског првенства

(Допис „Илустрованом Времену“)

Пред семи-финалну борбу

Стадион у Монтевидеу за време игре

Монтевидео, 25 јули. На дан стогодишњице самосталности Уругваја отворен је стадион на свечан начин. Тај дан, 18 јули, прослављен је на свечан начин. Цело пре подне у вароши су приређиване разне свечаности, а после подне отварање стадиона и први наступ Уругвајског тима.

Стадион се налази у једном великом новосаграђеном парку. Елиптичног облика, са амфитеатрално уређеним седиштима. Стадион у целости није довршен, пошто су ове године дуго у овим крајевима падале кише, те су знатно сметале земљане радове. Када буде сасвим довршен моћи ће да прими око 100.000 гледалаца, док данас може да прими 80 хиљада. Цео стадион је израђен од армираног бетона и не покривен је. На средини главне трибине, а у позадини исте подигнута је на 10 спратова кула, у модерном стилу на којој је постављена бандера за заставу победника на турниру. Око целог стадиона су велике заставе свих учесника на турниру. Сам фудбалски терен је врло добро израђен и покривен травом. Око игралишта направљен је дубок јарак са водом, да не би публика улазила у игралиште, само исти је доста незгодно урађен, тако да ипак публика приликом постигнутог гола улету у игралиште и грли и љуби своје љубимце, те на тај начин знатно омета игру.

Игралиште је било препуно, ниједан

пролаз није био слободан све је било начичкано публиком. Организација слаба, што се најбоље види и из званичног извештаја Уругвајског Савеза. Продато је у свему 57 хиљада карата а присутно је било 100.000

азбучном реду, прва Аргентина, а Уругвај као домаћин последњи. Због велике навале публике наша екипа једва је била у стању да стигне у стадион на време. Пошли смо у стадион на погрешна врата са публиком заједно те се морало прескакати преко оgrade од 2.50 м. висине. Ту је било и комичних сцена око пребацивања водства.

Дефилирајући тимови обишли су око игралишта и поздрављали публику. Публика је са ентузијазмом поздрављала све екипе а нарочито Уругвајску. На челу сваке екипе један од учесника носио је заставу, затим водство, па играчи. Дефиле је потпуно успео.

После дефилеа наступају Уругвајци и Перу. Публика је цело време невероватно навијала за своје љубимце, који овога пута нису показали шта знају. Технички и тактички савршени, али не ефикасни. Једини гол Цеа што је дао био је награђен још до сада незапамћеним аплаузом. У публици лудило, чују се и многи револвери, игралиште препуно са публиком грли и љуби играче, опште лудило. Тај гол, је био једини гол тога дана. Перуанци су се одлично бранили.

Остале утакмице по групама донеле су ове резултате:

19 јула Чиле—Француска 1:0 (0:0).

Аргентина—Мексико 6:3 (3:1).

Наша репрезентација у Монтевидеу

људи. На утакмици Уругвај—Румунија било је мање света а продато је 70.000 улазница. Организацијом како на стадиону а тако и у Савезу не могу се много похвалити.

Прва тачка отварања стадиона била је дефиле свих учествујућих екипа и то по

20 јула Бразилија—Боливија 4:0 (1:0).
Парагвај—Белгија 1:0 (1:0).
21 јула Уругвај—Румунија 4:0 (4:0).
22 јула Аргентина—Чиле 3:1 (2:1).

Друга група:

1. Југославија	2	2	—	6:1	4
2. Бразилија	2	1	1	5:2	2
3. Боливија	2	—	2	0:8	0

Трећа група:

1. Уругвај	2	2	—	5:0	4
2. Румунија	2	1	1	3:5	2
3. Перу	2	—	2	1:4	0

Четврта група:

1. Сјед. Амер. Држ.	2	2	—	6:0	4
2. Парагвај	2	1	1	1:3	2
3. Белгија	2	—	2	0:4	0

После ових утакмица, четири државе: Аргентина, Уругвај, Сједињене Америчке

Државе (боље рећи Енглески професионалци) и наша Југославија имају даље да се боре по куп систему за светски пехар.

На дан извлачења коцке у целој вароши узрујање. Коцка је најзад одредила овако даље борбе:

26 јула Сједињене Америчке Државе—Аргентина

27 јула Уругвај—Југославија

30 јула финале.

Немогуће је у кратку описати новинаре и њихов рад пред ове велике игре, ту су по 10—20 фотографа, у хотелу, на улици на игралишту, свуда прате наше играче и само их сликају, а о изјавама и да не говорим више су него досадни. Сваки дан по читаве стране посвећене су нашој једанаесторици, интересовање је достигло кулминацију. Што се тиче карата за стадион како за суботу, тако и за недељу и за финале више нема, цео стадион је распродан.

Тим против Уругваја био је исти као и против Бразилије тј.:

Јакшић,
Ивковић, Михајловић,
Арсенијевић, Стевановић, Ђокић,
Тирнаинић, Марјановић, Бек, Вујадиновић,
Секулић.

Уругвај:
Балестеро, Назаси, Масчерони,
Андрате, Фернандес, Гестидо,
Дорадо, Скароне, Анселмо, Цеа, Ириарте.

Бечка „Виена“ у Београду. Бечка Виена игра данас и сутра против Б. с. к-а и Југославије у свом најбољем саставу. Виена не спада у ред обичних професионалних тимова, који су посећивали нашу престоницу. Она је једна од најстаријих клубова Беча, управо она је та која је допала званично увела у Бечу. Позната је са своје сјане и технички савршене игре. На табели бечког првенства заузела је треће место, поред тога она је победник аустријског купа. Од увек је Виена најбоље репрезентовала бечки фудбал на страни, те је зато свуда најрадије и највише звата. На женевском турниру за „Пехар Народа“ Виена је била једна од фаворита, поред ње учествовали су познати тимови као: „Уншшт“, „Фир“, „Славија“, „Болоња“, „Сервет“, „Ирун“ и др. Сервета првака швајцарске тукла је катастрофално са 7:0 а затим физички развијене Немце, „Фирт“ са 7:1, да би у семи-финале подлегла оштрој игри прашке Сла-

Тим Уругваје

Овим утакмицама завршене су све игре по групама те према њима, поједине државе пласирале су се:

Наша репрезентација одговара на поздраве публике пре утакмица

Са утакмица Југославија—Бразилија (2:1). Б. Марјановић „Моша“ бива у плодору заустављен од бразилијанског голмана

Прва група:

	Игр.	Доб.	Изг.	Гол.	Бод.
1. Аргентина	3	3	—	10:4	6
2. Чиле	3	2	1	5:4	4
3. Француска	3	1	2	4:3	2
4. Мексико	3	—	3	5:13	0

Дужност је сваке даме

да буде лепа. Зато
негује своје лице

Весна кремом

која одсирава све
мрље, сунчане пеге
и наборе. Поштом
разашиле, лекари

PRAUNSPERGER

Загреб, Савићев шпрт бр. 17.

Редакција „Илустрованог Времена“ расписује Божични конкурс за најбољи писмени састав из литературе

који ћаци виших разреда гимназија, у целој Краљевини, буду израдили до Божића.

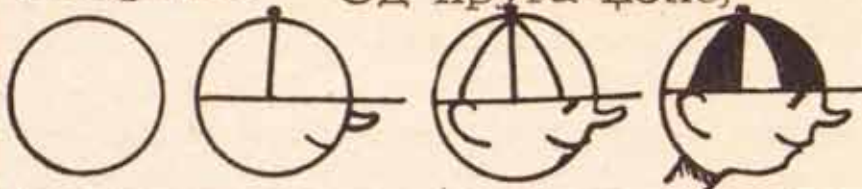
Сиже конкурсног састава одређује надлежни наставник, оглашујући један од својих редовних задатака као конкурсни.

Најуспелији састав шаље се, са озваниченом потврдом надлежног наставника, редакцији „Илустрованог Времена“ где ће, нарочити наставнички жири, од послатих изабрати три, којима припадају награде. — Поред тога, ђаци који су прошлу годину виших разреда завршили са одличном оценом из свих предмета, могу се преко својих школских власти, које ће то потврдити, обратити редакцији која ће им бесплатно слати лист до краја школске године.

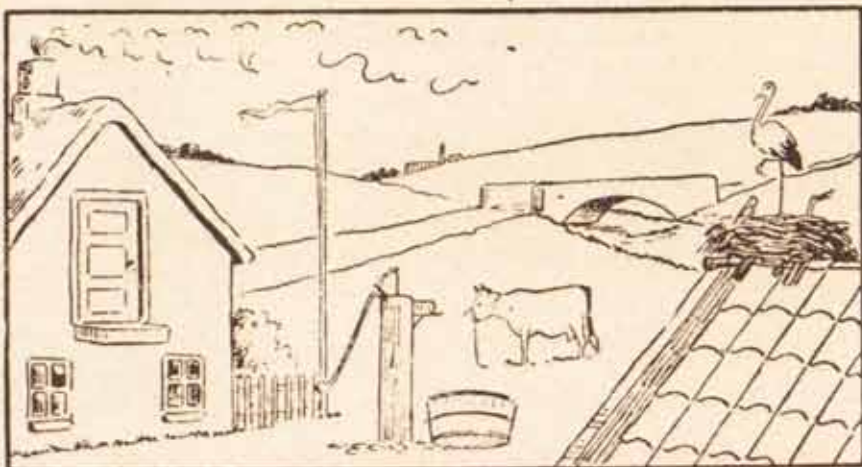

Три пријатеља

За пртаче: Од круга-цокеј

Лов на погрешке

Ко први погоди колико обде има грешака добија награду

МИШКО И ЧАРОВНА ЗВИЖДАЉКА

(Једанаести наставак).

44

„Где ли сам ја ово, боже, доспео?!”

Старац нареди слуги да затвори врата за њима. Па још увек чврсто држећи Мишкову руку, почеше да се спуштају низ неке камене басамаче. Фењер је бацао своју жмиркаву светлост, видело се како испред њих беже неки гдани велики пацови који баш као да их се нису много бојали...

Басамачи су се непрестано спуштали доле, а ваздух је бивао све загушљивији и хладнији. Сиромаш Мишко једва чека згодан час да опет употреби своју свирајку. Јер сад би му узалуд било да у њу дуне: он добро зна да, догод га старац овако чврсто држи, он би морао и даље стојати на месту, као закован...

45

Мишко бачен у тамницу.

Најзад дођоше до једних гвозђем окрвањених врата. Тада онај старац, још непрестано чврсто држећи Мишка за руку, извади из појаса кључ, па кад је откључао тешка врата (али Мишка никако из руку не пушта), пред њима је зјапила црна помрчина, из које се осећала хладна и влажна мемла од камена. Старац гуриу малог Међедовића, па дрекну на њ својим крештећим гласом:

„У овим фињим дворовима ћу да те оставим да боравиш, драги мој млади пријатељу!”

46

Мишко надмудрио маторог вештаца

Али, наш се делија Мишко не даде збунити. Он је овако што само и чекао: пре но што је тај матори вештац могао да коракне да затвори и закључа она тешка врата, наш ти Мишко извуче из свог џепа чаробну свирајку. Метну је на уста па двапут снажно звижду.

Ни овога пута га звиждаљка не изневери: јер чим звиждак фијукну — старац се као закован уочи; једва је некако главом могао да миче.

Велики дечји приповедач

Андерсен

Прослава 125-годишњице од рођења

Андерсен

Одессе је, родно место Андерсеново; у њему је, пре равно 125 година, угледао први пут света један велики Данац, један чаробњак људског духа који је тако дивно знао да одвоји дух од тела, да учини човека да сања и да га сатима одржава у тим сањаријама. Родио се у томе мирном граду Данске, на острву Фину, писац бесмртних вилинских бајки у чијим је чар Андерсен знао мајсторски да утка ипак нит стварности. Андерсенове бајке, како су писане скоро пре 100 година, остале су све до данашњих дана, као најлепша поезија дечје душе и екстаза човечјег духа: ни пре ни после Андерсена, нико није дао бољу бајку од њега.

Ханс Кристиан Андерсен рођен је 2 априла 1805 год. у Одессеу, у Данској. Дете је сиротних родитеља. Још у раној младости показује знаке живе маште, која се доцније претвара у сјајни таленат песника и писца. Андерсен је написао много дела, али су му најбоље вилинске приче, доживљаји и бајке, које је издао први пут 1835 године, у Копенхагену. Његове бајке дале су му славу светску, дечјег писца. Умро је 4 августа 1875 год. у Копенхагену, у својој скромној вили, коју је назвао „Мирноћа”.

У кући, која се види на нашој слици, родио се велики дански писац, Андерсен. У њој је он провео своје детињство све до своје 12 године, када ју је напустио и отишао у Копенхаген.

Универзитетски ректор Холберг рекао је у своме говору, на прослави: „Андерсен је кроз своје бајке отворио наше очи за све оно што је велико и лепо у природи и у људском животу, и научио нас је да верујемо у добру страну живота, а и сами да будемо добри”...

М. М. Ст.

Моје детињство

Досад непозната аутобиографска прича

Ја сам био јединац у родитеља, па сам био прилично размажен.

Али сам од мајке стално слушао да сам ја много срећнији но што је она била, и да се са мном поступа као са каквим властеоским дететом. Јер њу су, као дете, слали родитељи у варош да проси, и кад то не би могла чинити, она би по цео дан седела под једним мостом па би ту плакала.

Мој отац, обућар, ретко би се кад мешао са својим друштвом. Недељом и празником он би правио излете у слободну природу, па би и мене собом водио. Он не би много говорио на тим шетњама, него би седео, утонуо у мисли, док бих ја трчкарао тамо амо и брао купине у једној јарузи или бих плео венце од пољског цвећа.

За време жетве моја мати би неки пут излазила у поље па би пабирчила заборављено класје. Ја бих је тада пратио, те бих, као библијска Рута, долазио на богате њиве Возове.

Једнога дана дођосмо на њиву чији је газда био један човек познат због своје грубости. Видесмо га где иде према нама са једним позамашним бичем. Моја мати и све друге жене побегоше куд која. Ја сам имао на својим босим ногама дрвене кломпе, па кад сам потрчао, кломпе ми спадоше. Стрњица ме је бола у табане те нисам могао брзо да трчим, па остадох сам и без матере.

Газда од њиве измахну на мене бичем. Ја му погледах у очи па и нехотице узвикнух:

— Како смете да ме бијете кад то Бог може видети! Ту ме најједном онај грозан човек сасвим благо погледа, потапша ме по образу, запита ме како се зовем па ми даде још и неколико гроша.

Кад сам показао паре мојој мајци она рече другим женама:

„Чудно је дете мој Ханс Кристијан. Свако је према њему добар; чак га је ето и тај звер-човек помиловао и дао му паре!“

Сироче

После очеве смрти ја сам остао сам (саморан; моја мајка је по туђим кућама кошуље прала).

Седео сам сасвим сам код куће са својим позориштем од лутака, шио сам луткама хаљине, и читао позоришне комаде што ће их моје лутке играти. У нашем суседству је живела једна удова попадија, и од ње сам први пут у животу чуо кад је изговорила реч „песник“ и то са таквим респектом као да је та реч означавала неку светињу...

Тада сам први пут читао Шекспира, јачично у неком бедном и траљавом преводу; Али његови смели описи, драматични догађаји, вештице и утваре, — све је то било таман по мом укусу.

Одмах сам почео да играм Шекспира у свом позоришту лутака, видео сам духа Хамлетовог оца, лутао сам са краљем Лиром у пустињи. И што је више лица умирало у комаду, то ми је све занимљивије било.

У то доба сам ја написао први свој позоришни комад. То беше ништа мање но — трагедија, у којој су, наравно, сва лица отишла... на онај свет.

У гизделинској тоалети

Једна кројачица у суседству прекроји мог покојног оца капут у моје парадно одело за моју конфирмацију („кризмање“). Никад вам ја дотле тако гиздавог капута нисам обукао. Тада добих, први пут у свом животу, и праве правцате чизме — место дотадашњих дрвених кломпа.

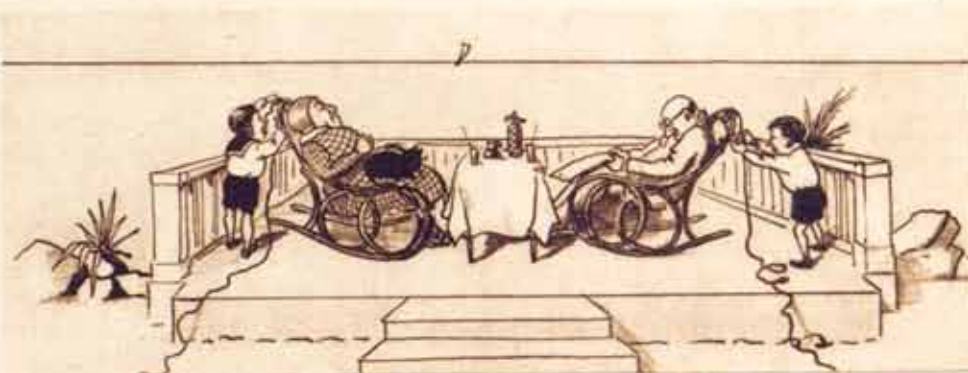
(Свршава се у идучем броју).

Пућа и Цале на мору

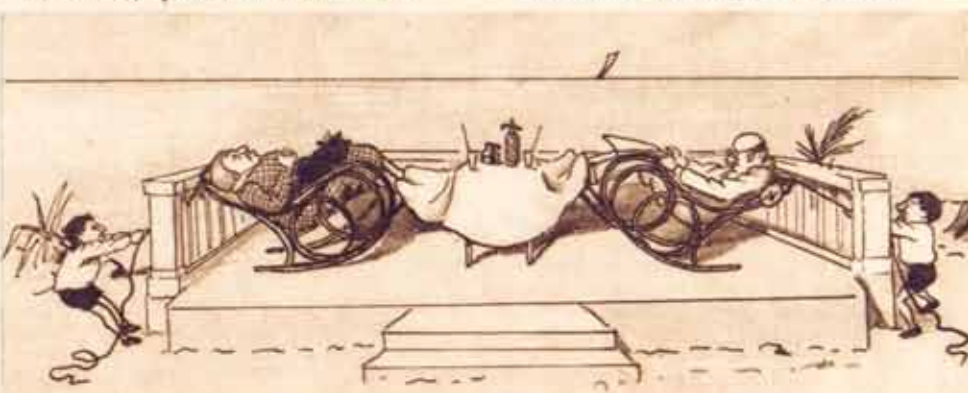
С Цалетом и Пућом ишло је све горе,
Те их упутише код деде на море,
Док не почне школа, да не пуца брук,
А баби ће доћи као десна рука.

Радосни су били и баба и деда,
Јер под старост зна се ко ће да их гледа:
Унучићи мали, по природном реду,
Храниће обојца и бабу и деда.

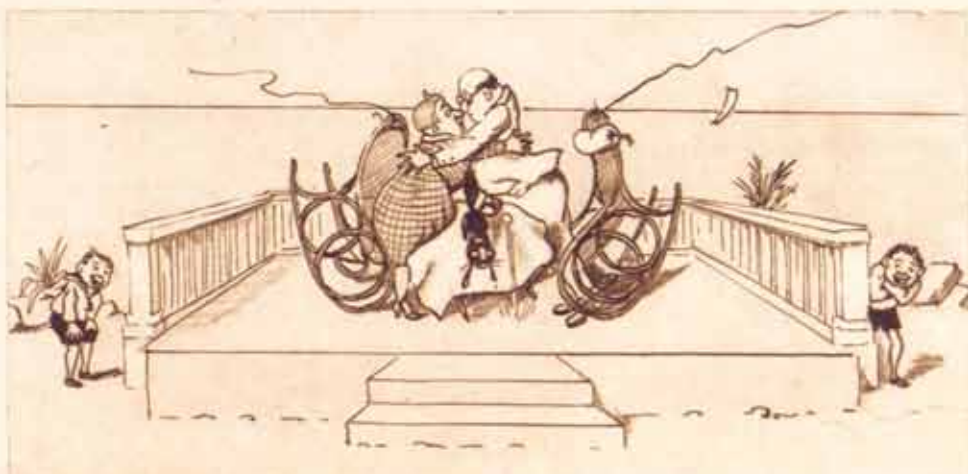
„Хоћемо, дабоме!“ обојца се куну,
Ал чим прође ручак на обалу дуну,
Па праве којешта кад деда задрема,
Као и код куће! Њима лека нема!

Па се договоре да направе нешто,
Повежу столице и столице се вешто
На скривено место иза балустраде,
Нико и не слути шта ће да ураде.

Чекали су дуго да се стари смире,
Један на другог кроз ограду вире,
И кад је заспало чак и црно маче,
Затегну узице што су могли јаче,

Па их нагло пусте, столице се врате
Па према столу се обадве закладе,
А баба и деда, после тридест лета,
Опет се загрле на очиглед света!

Књижевни Конкурс „Илустрираног Времена“ за 1930 год.

Награђене приче од Женског писца

Трећа награда

Чича Павлова женидба

од Миле Марковић

Хе, како сам ти се ја женио, мој господине! Друго ти је, онда време било, други народ, друге цуре, па богами и други момци. Па опет сам ти се ја, мимо свет ожењено, пре мене се нико у нашем селу није оженио као ја, па вала ни после мене.

Да ти причам само. Она моја баба — Станија, била је из другог села, ту близу нашег, али нам је једна црква, баш на међи, те смо се о бладану и сабору црквеном о ба села код цркве налазила. И тако ти се ја загледам у Станију, а лепа беше пустица, висока, јака цура, није овако била дебеља као сад — до душе и ја сам био дружичији... Него да не дуљим причу: еле, поручим ја њој по женама да сам је бегенисао, два три пута у колу примакох јој се, али она ни да чује за мене, већ поручи ми по једној родини да је се, вели, оканем, има она другог момка. А тај момак, у ког се она загледала, био је мој друг и комшија Остоја, чича Срећков. Е, сад да видиш, али Остоја има, своју цуру, неку Мару Смиљанића из нашег села и обоје чекају, ко озебо сунце, прве јесење дане, па да се ороде.

Ето то тако повезане затече нас Велика Госпојина и сабор код наше цркве. Скупно се народ из целог округа, оба наша села само ако су старци код куће остали; из Ваљева стигло господо, официра и чудод једнога народа. Црква, дао Бог, богата, па спремила свега доста да почасти госте и господу; а време не може боље бити, ударила кишица те разладила мало земљу и ваздух, па се лакше дише, после тешке врућине. Ја се прислоних на један борић на брежуљку па посматрам народ. Ује гајде, чиче хеманета, а коло се вије и повија — све момак до девојке.

Мени у ушима зује јутрошње речи бабине; он виче нани, а ја га из вајата лепо чујем: „Речи, вели, оном нашем ћалову, да мерка данас девојку, ако није већ замерко, а и ја ћу меркати, јер ове јесени морам га женити, видиш да и онај други стиже.“

Јест, да меркам, лако је баби рећи да меркам, мерко би и ја, али ме очи не слушају, већ отуд, одад, па се на Станију задрже. Па и сад гледам је, како тресе у колу, баш до Остоје, то јој је од јутрос осмо коло да се све до њега вата. А он опет извија ли извија, с једне му стране Станија а са друге Мара, а он игра, па се час окрене једноју час другоју цуру. Мени дошло тешко, у грлу ми нека јабука застала, па рекао би човек — сад ћу заплакати. Криво ми на све — па до Бога. Ето, мислим, он има две и не зна коју ће пре да узме, а мене неће ни једна — а да сам бар у чему гори од њега. Тако се ја замислио, па и не приметих — кад је коло престало. Док ме тек неко лупи по рамену: „Што си се ућутао, голубе, што не играш бољан?“ — погледам, а оно Остоја, зајапурен, раздраган.

„Остави се,“ велим ја љутито, „лако је теби — теби и Бог и људи дају, а мене“... „Бог с тобом, голубе, шта ти говориш, што ниси играо?“

„С киме да играм? — кад све цуре за тобом јуре.“ „А!... то ли је — а ти то због оне Томичеве? — па узми је, даба ти је, не дам ја моју Мару ни за две Станије. Јел ћу си ти запазио а?“

„Ја! — велим ја, а не гледам га, већ шапаом шарам по земљи.“

„По Богу, голубе, што не кажеш па да ту ствар свршимо.“

„Неће ме она.“ „Је си ли јој говорио?“

— „Јесам!“

„Па шта каже?“

„Она, вели, из за тебе ил ни за једног.“

„У пост јој њен“ — опсова Остоја па се замисли.

„Знаш шта је, голубе, сино њеног брата Боже, ја с' њим добро стојим, лане сам му, баш на данашњи дан, помогао да отме његову цуру, идем ја да с њим проговорим о томе.“ Док ја да га задржим, а он све с ноге

Госпођа Мила Марковић

на ногу отрча низ брежуљак. Не би за дуго, ето иду обојица, док ће Божа тек рећи:

„Јели, Павле, је ли то истина, да си ти загледао моју Станију?“

„Ја!“

„Па?“

„Па, ето, она неће!“

„А, шта ти вели?“

„Хоће за Остоју ил ни за једног.“

„Их, по Богу, брате, па како ћемо? — знаш, како је, наш је бабо умро, а ја сам ти, у кући најстарија мушка страна, да јој наредим, не могу, бојим се, неће ме послушати, а мало је и онако тврдоглава. Нана нам је опет добра ко божји дан. Тебе знам, знам ти кућу и волео би да ти дам сестру — и ја, ето, дајем ти је, па ти сад како знаш удеси, ако је икако могуће, са њом.“

„Знаш шта!“ Узвикну Остоја: „кад ти тако пристајеш, да је водимо ми вечерас, па било милом, било силом, а — је л' вера?“

„Можете људи, по мени, ја немам ништа против.“ „Дај руке“ — те ти се ми изау-бисмо.

„Кад се смркну“, вели Остоја, „а ти за-прегни кола, па чекај у крај пута под хра-стом, а за друго не бригај — моје је све у-десићу ја, а сад хајмо у коло!“ Тако је и било, није се још ни смркло добро, ја истер-ам кола из гужве, па чекај, чекај, очи ми побелише док у неко доба, ето ти Остоје, а мало даље иза њега, иде Станија са једном дружицом. Таман Остоја мени пришапта, шта је учинио, а Станија ускочи у кола на село, ускочи и Остоја до ње а ја ошинем коње, па у трк низ друм. Терам ја тако, па се окренем да видим, шта раде њих двоје, а они, приљубили се једно уз друго, па ћу-боре. Дође ми нека сумња — да ме Остоја није преварио, да не водим ја Станију за њега, па кад ућосмо у село, ја све очекујем, кад ће Остоја рећи, да терам његовој кући. Али он, јок, друг као што и треба да је — хе таквих ти другова данас и нема... тек да улетимо у моју капију, а Остоја скреса из

пиштоља, да да знак укућанима, да смо вођевина.

Моји истрчаше весело да виде девојку. Е, сад морам да ти кажем: Станија није ни знала да иде за мене, већ за Остоју. У наше село није долазила, није имала рода, па није ни знала да је то моја кућа, а не О-стојина. Ја пришапнем Остоји, да иде до мог бабе, да му све рекне, па одох да на-мирим коње.

Кад ућох ја, мало после у кућу, Стани-ја стоји међ женама, па потрча мени у су-срет да дода столицу. Наше се жене згле-даше. Знаш, то је код нас ред, да туђину дода млада столицу, а свог момка мора да се чини ко да га није ни видела. У том иза-ђе из друге одаје Остоја, по лицу му се ви-ди, да је весело, све је добро — а за њим мој бабо, па се начини озбиљан, а само му бр-ци поигравају од смеја и лепо видиш сад би се у сав глас насмејао, али неће, није ред — испрати Остоју па зовну нану у собу.

То вече оста Остоја код нас на вечери. Поседали ми сви по реду, а Станија нас слу-жи. Налије прво баби, па мени, па осталима а Остоји на послетку — згледају се моји, не могу да се начуде, да она не зна ред, прво баби па госту а момку на послетку. Би, како би вечера. Поћох ја, по вечери са О-стојом на поље, да намирим стоку и да чу-јем од Остоје шта ћу даље и како ћу. Посвршавах ја посао, па седнем на пањ и у црне се мисли баћам. Мило ми је, што ми је Станија под кровом, али опет стра' ме, да не побегне, кад примети превару, — па куда ћу после од бруке и ја и сви моји. Та-ко мислим ја, док тек бабо, па преда ме: „Што седиш, море, ту, — што не идеш спа-вати?“ вели ми строго а опет благо. „Иди, у нови вајат, тамо ноћас да спаваш, не бој се, све ће добро бити, немој да осрамотиш Срезојевиће. До сад из наше куће није ни једна одбегла од момка, па ваљда неће ни ова!“ па ме лепо ухвати за руку као дете, па довуче до вајата. А у вајату мрак — само се беласа кошуља на Станији, а кроз ноћну тишину пробија задњиано цурино бректање.

Прође и та ноћ, — а у рану зору, ја от-рча Остојиној кући, да га зовнем, треба цркви ићи, јер онда ти наш поп није дру-ке дао. Одведеш ли девојку, сутра рано на испит у цркву, а после чекај свадбу. Није било к'о ово данас, доведеш девојку, др-жиш је по три месеца без попа без испита, па је после вратиш, није, вели, за мене. Није дао, наш поп ни за Бога.

Кад ја код Остоје, а оно к'о њему Мара сама одбегла. Прочуло се на сабору, да је Станија са Остојом добегла, а Мара ти пе-шнице трчи па право Остојиној кући. Шта ћемо сад?

Сад и он мора са Маром цркви ићи. Ме-ни је стало само, да Станија за превару не сазна до испита а после, вала, неће побег-ни испод испита, јер то се код нас не памти, па ваљда неће ни она.

И ту мој бабо, Бог да му душу прости, удеси. У њина кола седосе мој бабо и чи-ча Срећко, а у наша кола ми и младеж. У-прегао ја кола, па чекам, ето ти Станије поздравил се са мном, па седе поред мене, Остоја седе позади а одма за њим ускочи и Мара. Запрепасте се Станија, гледа цура, па се чудом чуди. Зачудила се она од кулз Мара, а зачудили се и моји укућани, од кад

се за свет зна, није момак са девојком у којима пре венчања седио једно до другог. Чуде се моји а ништа не знају.

Терам ја тако по ђомбавом сеоском друму, па а одскоче кола, а Станија цикне, ухвати се за ме па се као случајно окрене, да види, шта раде оно двоје у колима. Гледај, гледај, мислим ја, да видиш како је то, гледао сам и ја јуче, па ме болело — ја како!

Стигосмо цркви, кад у порти пуно народа, поп засео под дебели храст, па испитује двоје по двоје.

То ти је, увек тако навала, после каквог сабора. Кад ми стигосмо, слеже се народ око нас, загледајући нас. Јуче се чуло, да је побегла Станија, али се није знало за кога, једини веле за Остоју, а једини за мене. А Мара да покаже да је Остоја њен, па све уз њега. Тако чекамо ми, да дође на нас ред — а мене ухватила страв, па дрхтавица, лепо чујем зуб о зуб како удара. Погледам Станију а она се накомширила, гледа Мару и Остоју, па све сева очима, лепо видиш, да би их очима сможаила, само да може. Ја је гледам, па се лепо и покаја, би ми криво што сам и започињао силом, кад није било милом, — и не знам шта би у том дао да сам могао побећи. Дође и на нас ред. Приђе Станија прва попу, па и ја за њом, она гледа преда се, а и ја. Док ће тек поп упитати: „Је си ли, ти Станија, с' драге воље побегла за Павла?“ Ја, кад то рече поп, трже се Станија, погледа у мене, па у Остоју, а у том Мара ухватила Остоју за руке, забацила главу, па право гледа у Станију. Станији се поглед заустави на Мари,

агледаше се цуре очи у очи. Виде Станија да је преварена. Поп запита још једном: „Је си ли ти, море, Станија, с' драге воље побегла за Павла?“ Станија пркосно забаци главу, истури једну ногу па рече: „Јесам!“ Није те нико наговорио и натерао?“ „Није!“ Мени свану, сав онај народ и поп посташе ми некако своји, изљубио би се са свима, а већ Станију да смедох би је удавио од милоште.

Врати смо се кући, свако у својим колима. Код куће скупио се народ, родбина, окрећу се прасци на ражњу, зује двојице, да се прослави испит као што је већ ред. Стигосмо и њени са даровима. Станија озбиљна, руке се са свима, издева домаћина, по обичају, имена из милоште а мене и не гледа, заобилази око мене само да ме не погледа. Те ноћи не смедох ја к' њој у вајат, него ноћим на сену у штали. Тако све до свадбе. Бега она од мене послује а никако у ме не гледа, а бегам и ја од ње. Све време преспавих на сену.

О свадби нећу да ти причам, знаш, дао Бог наш сеоски обичај, да се и црно испод ноштију да, само да се што боље свадба проведе. А камо ли, кад је наша кућа газдинска у селу. Кад у вече пође ким, по обичају, да сведе младенце у вајат. Уведе прво младу, па мене. Ја уђо' у вајат. Станија већ легла, покрила се губером преко главе, причекало мало, па изумим ићи на сено, а јес — врата затворена, а споља натурена реза. Хтео, не хтео, свукох се да легнем и ја. Нешто умор а нешто и вино попијено, тек ја ти заспах као заклан. Заборавих и на Станију, и на свадбу и на све. У неко доба пробуди ме плач. Лепо чујем неко јена. По-

дигнем главу, кад оно, Станија турила главу међу руке па плаче, тресу јој се рамена а подрхтава танана кошуља од јенања. Би ми жао. Дођох до ње, а не смедох је се дотаћи, нисам кухавица, да кажете, ал се бојам једне њене преке речи — горе би ми то било нег да ме когод коцем по глави удари. „О Станија!“ викнем је, „Ој!“ одговори она а не диже главу. „Не плачи, овај, не греши душе, нисам крив ја, Бога ми, ето, твој брат и Остоја то учинише, а ја да сам знао да ћеш жалити, ја небих пристао.“ Она ћути, не плаче више, само јена и шмрка. „Ето, ја сам те загледао и мислио... „Ја, загледао ко бацим.“ „Није ко бацим, него перно. Славе ми! — па сад кад видим, да ти нећеш мени никако, већ за оним проклетим Остојом... „Какви Остоја?“ викну она. „Шта ће мени Остоја?“ „Па ја к'о велам ти си њему побегла?“ „Нисам, вала њему нег теби ако хоћеш да знаш!“

„Шта велиш, море? јеси ли знала да мени идеш?“

„Јесам.“

Ја јој се примакох лице у лице па упитам: „а је си ли знала да сам ону ноћ био у вајату а не Остоја?“ „Знала сам.“... Боже, кад планух па је зграбих.

И сад лепо живимо, ето толико година, децу изродисмо, кућа нам, хвала Бога, пуна свега и рода, и порода. Пазили смо се увек а ја нисам дао никад да у чему оскудева. Само једно, никад се моја Станија не помири са Маром, ето ту смо комшије, лепо живимо нас двојица, идемо о благ дану једно другоме — али нам се жене попречно и сад гледају.

Иницијали

Домаћи саветник

Један леп шешир за лампу

На комаду пергамент-хартје (дунст-папир) или танког белог картона нацртајте један круг 50 сантиметара пречника а у њему други, мањи круг, пречника од 8 см. (сл. 1). Поделите спољни круг у шест делова (а поделу ћете извршити, то сви знате, просто преношењем полупречника на обим, где стаје тачно 6 полупречника). Кад је круг овако подељен на делове, онда изсечемо један део, или два, према томе, какав шешир се жели; исто тако исечемо и мали унутарњи круг.

У сваки одсек нацртамо или залепимо по једну слику (сл. 3), и то најбоље нацр-

тану у црном и белом, у бојама треба цртати само ако је човек мајстор. Цртеж на сл. 4 се може обојити, но само треба пазити на слагање боја.

Унутарњу страну треба превући зеленом хартијом, стране А и В саставити гумарабиком и шешир је готов. Наравно да при сечењу треба оставити код А или В руб по коме ћемо да лепимо, да не би употребљавали нову траку од хартје.

Како да се одбранимо од стеница

Најбољи начин да се опростимо стеница, а у исто време и најјефтиније је паљење сумпора. У соби која жели да се дезинфикује, запади се помоћу жара једна шака или две сумпора. Рачуна се да је потребно око 80 грама сумпора на сваки кубни метар, да се униште за један сат све стенице. Наравно соба мора бити херметички затворена, а спавати се сме тек пошто се добро изветри. Друга средства као што је сумпорни анхидрид су много бржа, али и много скупља и много опаснија за руковање јер се нарочито код анхидрида, чим се боја отвори мора бежати из собе. Међутим ниједно средство не може да помогне, ако у стану има да за 24 сата поново настане измишљена места.

ЈЕЛОВНИК

За надућу недељу

Овај јеловник одличан је за грађанску кућу за четири особе нормалногอาชีพа. Необичнија јела одицају су.

НЕДЕЉА:

РУЧАК: Уштиник са сиром.
Гушчије печење са саваном.
Грожђе.

ВЕЧЕРА: Омлет с гушчијом шницелом.
Салате: ајвар и парадајз.
Купљени колачи.

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Чорба од бораније.
Спањак с пофетинама.
Диме.

ВЕЧЕРА: Динговани бубрег и мозак.
Салате.
Јабуче у шлафрок.

УТОРАК

РУЧАК: Сарма од слатког кунуса.
Сир.
Дубенице.

ВЕЧЕРА: Пиховани модри патлиџици, са сосем од парадајза.
Пун-на (јаја) (види бр. 4 На. Времена).
Грожђе.

СРЕДА

РУЧАК: Буџеч.
Салате.
Диме.

ВЕЧЕРА: Кроваџи од сира. (Направљено се тесто од куваног кроваџи, као за пудле од кроваџи, па се исече на крупне квадрате и филује овим филмом: размете се јаја и наструже пармезан, па се исече трапези у ситне коцке и тиме се и по квадрата од теста, добро се залијеу и затим упалају проу у брашно, па у јаје, и напослетку у преле. Праж се на прелој насти.)
Боранија на бутеру у режж.
Крушке и шљане.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Говедји филе са маљераном, гаркиран са прженим кроваџиом и пармезаном.
Салате.
Грожђе.

ВЕЧЕРА: Цаврица са шљаном. (Месо које остави од филе-а).
Диме.

ПЕТАК

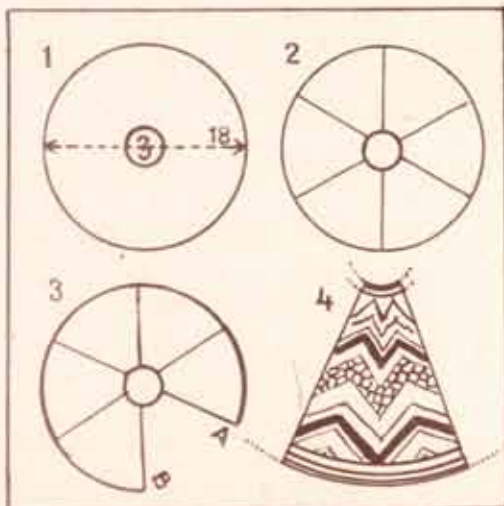
РУЧАК: Вегетаријанске шницле. (Узме се разно поврће: штаргана, боранија, келераба, тиквице, грашак, кроваџи и све се то обари и измеле се са зачином једним јајетом, додати се со и бибер, ситан першут, па се праве шницле, које се упалају у брашно и купљено јаје и праж се на златину.)
Салате од парадајза.

ВЕЧЕРА: Пржени ситна риба.
Ајвар салата.
Палачицки са пикнетом.

СУБОТА

РУЧАК: Телешке шницле с пармезаном и саваном.
Диме.

ВЕЧЕРА: Пржени штаргана на бутеру са рестованим кроваџиом.
Грожђе.

Конан Дојл Долбина Спраха

Ватсон и Холмс добила су од Портока, која не знају лично и који припада једној ризно нишкој дружини, шифровану поруку. Холмс је случајно дешифровао, јер кључ за шифру није стагао. Шифра је јављала да ће у Бирлстону бити извршен злочин над неким Дугласом из Бирлстонског замка.

Још нису поруку добро ни дешифровали, упала инспектор Мак Доналд и јавља да је Дуглас убијен. Холмс је овој вест дошло у везу са професором Морингетом, за кога он одavno зна да је вода тајанственог злочинаца, али нема доказа.

Одмах су сви отишли у замак Бирлстон, где их је позвао шеф дозјаме полиције Дуглас је лежао мртан са ранама у глави у својој соби у староме замку, који је било ошакљеном шапчењама пуних воде. Не објашњавају да био како је убија могао побећи преко шапчења. Нађен је крвав траг од стовала на прозору, окружен у поље.

А, онда нас, молим вас водите одмах у замак. Можда ћемо тамо открити какав користан детаљ.

Кад смо дошли до замка Вајт Мазон нам рече:

— Ево прозора, први лево од покретног моста. Стоји још и сад отворен као понос.

— Изгледа да је доста узан да би се кроз њега могао провући какав човек.

— Могао би, ако је био сув.

Холмс дође до ивице шанца и погледа око себе. Затим прегледа камену ивицу и околну траву.

— Да ли је ова вода увек овако мутна? запита Холмс.

— Да, обично је таква.

— А колика је дубина шанца?

— Око једног метра.

— Значи да се човек није у њој могао удавити.

Кад смо прешли мост примило нас је једно чудно створење, суво, смежурано, слуга Ам. Био је блед и дрхтао је од узбуђења. У соби где је лежао мртван, наредник је још једнако чувао стражу.

— Ничег новог, наредниче Вилсоне? запита Вајт Мазон.

— Ничег, господине.

— Онда можете ићи. Ми ћемо послати по вас ако нам устробате. Слуга Ам чека пред вратима. Замолисте га да обавести г-ђу Дуглас, г. Баркера и гувернанту, да ћемо кроз који тренутак имати нешто да говоримо са њима. А сада господине, хоћете ли ми дозволити да вам ја прво изложим своје прве импресије, рече овај провинцијски детектив.

— Самоубиство или убиство: то је прво питање које се намеће, зар не? Ако је по среди самоубиство морамо претпоставити да је Дуглас прво скинуо своју бурму с прста и да је исту сакрио. Затим је дошао овде у собној хаљини; а после је намерно сам газно брљалим штељама око прозора, отворио прозор, и направно крваве трагове, како би се мислило да га је неко убио...

— Невероватна хипотеза, прекиде га Мак Доналд.

— И ја мислим. Самоубиство је искључено. Остаје убиство. Треба да утврдимо да ли га је извршио какав странак, или која особа из куће. У оба случаја наизајмо на огромне тешкоће. А ипак мора да је или једно или друго. Претпоставимо прво да долазе особе из куће. Дакле Дуглас је намамљен у ову собу, и то у време, кад је све било већ мирно, али кад још нису сви заспали. Па затим је он убијен оружјем које прави највише ларме. А сем тога овакво оружје није уопште виђено у кући. Признаћете да ово није добар пут.

— Збиља, не.

— Сви се слажемо с тим да није прошло више од једног минута од кад се чуо пуцањ, а да су сви укућани били на лицу

места. Да ли се може замислити да би за тако кратко време убица могао да инсценира трагове на поду, да отвори прозор и да на њему створи трагове, да скине бурму са мртваца и све остало? Не, то је немогуће.

— То је врло добро резонување, рече Холмс.

— Према томе морамо претпоставити да је по среди какав странак. И овде има великих тешкоћа, али не немогућности. Човек се увукао у кућу између четири и шест часова. Ту није било никаквих тешкоћа, пошто су у то време биле неке посете у замку, и врата су била отворена. Човек је могао бити или какав прост долов, или неки лични непријатељ г. Дугласа; ја сам више наклонен другој претпоставци. Дошавши до ове собе он се увукао, сакрио иза завесе, и ту остао до једанаест сати. Тада је у собу ушао г. Дуглас. Између њих је можда дошао до разговора, али је то морао бити кратак разговор, пошто г-ђа Дуглас каже да је прошло највише неколико минута од тренутка, кад је њу оставио муж, и кад је чула пуцањ.

— То потврђује и свећа, рече Холмс.

— А, збиља. Свећа је била нова и види се да је врло кратко време горела. Г. Дуглас ју је морао оставити на сто пре напада, иначе би и она била на земљи. Дакле он није био нападнут чим је ушао у собу. Кад је г. Баркер дошао он је нашао запаљену лампу, а угашену свећу.

— Тачно.

— А сад реконструирамо сцену. Г. Дуглас улази у собу. Оставаља свећњак. Један човек иза завесе. Наоружан је пушком. Тражи венчану бурму од г. Дугласа: не знамо зашто, али је, рецимо тражи. Убија Дугласа а затим оставаља пушку и мистериозну карту: „V. V. 341“; затим бежи кроз прозор, прелази шанак, баш у тренутку кад Баркер улази у собу. Шта велите г. Холмсе.

— Врло занимљиво, али не сасвим јачно.

— Верујем! Ово објашњење би било глупо кад свако друго не би било још горе. Хајде, господине Холмсе кажите ви своје мишљење, пошто вам теорија Вајт Мазона не изгледа довољно убедљива.

Холмс је слушао пажљиво целу ову дискусију.

— Пре но што се одлучим да поставим какву теорију, рече он, желео бих да прикупим још који податак.

И клекујући крај леша рече:

— Збиља ране су страшне! Може ли доћи мало овде слуга Ам?... А, реците ми, Ам, чини ми се да сте ви рекла како сте често видели на руци г. Дугласа овај необичан знак: један троугао у кругу?

Да, господине, врло често.

— И он вам никад није рекао шта је то?

— Никад.

— То је очигледно опекутина, која је мората бити јако болна. Још нешто Ам. Да ли вам није пало нешто нарочито у очи у понашању г. Дугласа, јуче и прејуче?

— Да, господине; изгледао је нешто узбуђен; није никако имао мира.

— А! а! значи да га напад није сасвим изненадио. Напредујемо мало, зар не? А сад пређимо на посетницу. „V. V. 341“ Холмс дође до писачег стола, и пусти кап мастила на унијућу хартију.

— Ова слова нису овде написана. Ово је мастило црно, док је на карти љубичасто. А сем тога слова су написана грубим пером, а овде видим само танка пера. Да ли вас на шта подсећа овај напис на карти?

— Не, господине, одговори Ам.

— Шта ви о томе мислите, Мак Доналде?

— Мислим да ту може да буде по среди какво тајно друштво; исто које је ставило и овај знак на руци.

— И ја тако мислим, потврди Вајт Мазон.

— Е па добро усвојимо ту претпоставку. Погледајмо у колико нам она може помоћи да решимо наш проблем. Један агент каквог тајног друштва увлачи се у кућу, с овим оружјем, и бежи кроз шанак, пошто је прво оставио карту, чије ће прештампавање у новинама обавестити чланове друштвине да је циљ постигнут. Али зашто је он, поред толико другог оружја, изабрао ову пушку?

— Збиља, зашто?

— Зашто је узео венчану бурму Дугласову?

— И како да га још нису ухватили? Два сата је прошло. Од јутрос у целој околини свуда се трага за странцем чије је одело уквашено. Дакле морао је бити до сада ухваћен, сем ако није у близини имао какво сигурно склониште, или ако је имао да преобуче друго одело.

Холмс, приближивши се прозору, испитао је дупом крваву мрљу.

— То је очигледно отисак једне ципеле. Али шта је то под столом?

— Гимнастичке кугле господина Дугласа, рече Ам.

— То је само једна. А где је друга?

— Не знам господине. Можда никад није ни било друге. Ја на њих нисам обраћао пажњу.

— Једна кугла... рече Холмс озбиљним гласом.

У том тренутку прекиде га кратак удар у врата и појави се на њима висок, обријан господин, интелигентног изгледа. По ономе што сам чуо о њему, одмах сам препознао г. Сесил Баркера. Његове ауторитативне очи утишно су нас посматрале.

— Извините што вас узнемиравам, рече он, али вам доносим једну новост.

— Ухваћен је убица?

— На жалост то још не. Само је нађен његов бициклет, који је он оставио. Нађен је сасвим близу замка.

Четири особе послужитељи и неки шетачи, окупљени на главној стази посматрали су један бициклет, који је извучен из неког жбуна. Али на њему није било никаквог нарочитог знака, по коме би се могло дознати коме припада.

— Ово би било корисно за истрагу, да је точак нумерисан прописно. Али задовољимо се оним што имамо. Али зашто је тај тип оставио овде свој бициклет? Како је побегао без њега? Чини ми се господине Холмсе да смо још далеко од разјашњења.

— Мислите? одговори мој пријатељ замисљено. И ја се то питам.

V

Личности драме

Исказ слуге Ама изгледао нам је потпуно веродостојан и искрен. У службу код г. Дугласа ступио је пре пет година, кад је овај дошао у Бирлстон. Дугласа су сматрали за богатог центламена, који се био обогатио у Америци. У њему је Ам нашао добродушног господара. Ам није на њему никад приметно нарочите знаке забринутости; на против он није познавао човека неустрашивијег. Г. Дуглас је захтевао да се покретни мост диже свако вече, јер је то био стари обичај у замку, а он је желео да се држи тих старих обичаја. Ишао је ретко у Лондон, и у опште није се често удаљавао из села; међутим баш на дан пре убиства био је у оближњој вароши неким послом. Тог дана био је изузетно нешто узнемирен, нестрпљив и осорљив. То вече Ам је, пре но што је пошао да легне, склањао неко посуђе, кад је чуо јак удар звона. Али до њега није доспео звук пушња, што се да објаснити, пошто је кућна и одељење за послугу, доста удаљено. На удар звона гувернанта

је изишла из своје собе; она је заједно са Амом, потрчала ка месту одакле се чуло звонце. Кад су стигли до степеница видели су г-ђу Дуглас како силази, лагано, и прилично ништа нарочито узбуђена. У том тренутку је из собе за рад истрао г. Баркер, и задржао г-ђу Дуглас, молећи је да се врати у своју собу.

„Вратите се у собу. Јадни Џек је мртав. Преклињем вас не улазите!“

После краћег устезања и објашњења г-ђа Дуглас је пристала. При том није ни викала, нити правила ма какву сцену; г-ђа Алан ју је одвела у собу. Међутим г. Баркер се вратио у собу за рад. Ам је пошао са њим. Они су нашли све онако како је после и полиција затекла. Свећа је била уташена, а лампа запаљена. Погледали су кроз прозор, али је ноћ била јако мрачна: нису ништа ни видели ни чули. Ам је пожурио да спусти мост, и г. Баркер је отрчао по полицију.

Г-ђа Алан је потврдила овај исказ. Она је била мало нагљуба и сигурно за то није чула пуцањ. Сећа се само још и то да је на по сата пре но што је звонце zazвонило, чула некакав туп звук као да су се врата залупила.

Она је одвела своју госпоњу у собу и гледала је да је умири. Г-ђа Дуглас и ако је била као ван себе и дрхтала, није ни покушавала да понова сиђе. Целу ноћ је провела седећи поред ватре, и држећи се за главу. Г-ђа Алан је стално остала поред ње. То је било све што је знала да каже г-ђа Алан.

После ње је г. Сесил Баркер допуну своје првобитне исказе. Он је био убеђен да је злочинац побегао кроз прозор. Г. Баркер није могао да објасни шта је даље било са злочинцем, и зашто је оставио свој бишкет, ако је то била у опште његова машина. Није било могуће претпоставити да се удавио у шанцу, који је био плитак.

Г. Баркер је имао сасвим одређено мишљење о убиству. Дуглас је имао неких тајни у свом ранијем животу. Као врло млад отишао је у Америку. Тамо му је добро пошао посао. Био је већ удовица кад га је Баркер упознао у Калифорнији. Њих двојица су се удружили ради експлоатисања неког рудника. Посао је ишао не може бити боље; па ипак неочекивано Дуглас је продао изненада свој део, и вратио се у Енглеску. После извесног времена Баркер је продао свој део, и дошао у Лондон, где је затим продужио да се виђа са својим пријатељем. Баркеру је изгледало као да Дугласу прети нека опасност. Свакако га је гонило какво тајно у-

дружење. Баркер је то закључио и из извесних разговора са Дугласом, ма да му овај никад није рекао какво је то друштво, и шта је истом он скривао. Баркер је сматрао да је напис на остављеној харти имао везе са тим.

Колико сте времена провели са Дугласом у Калифорнији? запита га Мак Доналд.

— Пет година.

— Да ли сте знали одакле је била његова прва жена?

— Не. Сећам се да сам

— Нисте ли приметили ништа чудно у начину његовог живота у Калифорнији?

— Избегавао је места где се искупљао свет. И зато сам ја почео веровати да га неко гони. Његов изненадан одлазак за Европу потврдио је то моје мишљење. Морао је добити какву опомену: недељу дана по његовом одласку неколико људи је дошло да га тражи.

— Какви људи?

— Ни мало за препоруку. Ја сам им рекао да је отишао за Европу, а да не знам тачно где. Било је јасно да му нису желели добра.

— Да ли су то били Американци?

— Сигурно. Био сам срећан кад сам видео да су отишли.

— Од тог времена има шест година?

— Готово седам.

— Али зар не мислите да би један човек, који осећа да му прети каква опасност тражио заштиту од полиције?

— Можда је била у питању каква опасност против које није било могуће заштити се. Треба да знате да је Дуглас ишао увек наоружан. Његова је несрећа што је прошле ноћи био у собној халини, и зато није имао код себе револвер. Кад би се увече подигао покретни мост, онда је био миран.

— Да ли сте ви познавали г-ђу Дуглас пре но што се она удала за вашег пријатеља?

— Не.

— Али затим сте је често виђали?

Баркер погледа строго детектива.

— Затим сам често виђао Дугласа, одговори он. Што се ње тиче и њу сам виђао из простог разлога што човек не може да се дружи с другим човеком, а да не познаје и његову жену. И ако мислите да има ма какве везе...

— Не мислим ништа, господине Баркере. Само се информишем. Али у томе нема ничег увредљивог за вас.

— Извесна питања претстављају сама по себи увреду, одговори Баркер љутито.

— Познато вам је, продужи Мак Доналд, да је покојнику скинута венчана бурма са руке?

— Тако изгледа.

— Како, тако изгледа. То је факат.

Баркер је био очигледно збуњен.

— Хтео сам рећи да је сам Дуглас могао скинути тај прстен.

— Сам факат да нема венчане бурме, па ма која била особа која га је узела, намеће претпоставку да постоји нека веза између венчања г. Дугласа и трагичног свршетка. Зар није тако?

Баркер слегну раменима.

— Ја нећу да претпостављам шта то треба да значи. Али ако мислите да тај факат ма у ком погледу доводи у питање част г-ђе Дуглас...

(Наставиће се).

чуо да је била Шведанка; и видео сам њен портрет. Била је то врло лепа жена. Умрла је од тифуса, годину дана пре но што сам ја упознао Дугласа.

— Да ли се Дуглас бавио политиком? Није ли могла каква политичка организација да има нешто против њега?

— Не, он се није ни мало бавио политиком.

— Да ли имате каквих разлога да мислите да је он могао бити какав криминалан тип?

— Далеко од тога; никад нисам срео правичнијег и поштенијег човека.

Филм

Морис
Шевалие

Филмски типови

Шевалие — значи битез. И јесте битез. Рођен је у Мениле-мону, недалеко од Париза, одрастао је у најсиромашнијим приликама. Кад му је било 11 година, изгуби оца, па је као девак морао издржавати мајку. Тако ступа мали Морис у живот. Постаје редом: обућар, па механичар, штампарски радник, сликар лутака и т.д. У тринаестој година продаје у једној трговини боје. Интересантно је све то поменути, јер су сви они слично почели, слично прошли. Ако га данас видимо па замислимо: сликар лутака или продавац боја.

Морамо му поберовати, да је по свршеном дневном послу (а сигурно и за време рада) певао и играо. Сличне песме онима

што их данас пеба и са истим гласом. Управо то је лепо код њега, што он не пеба као „пеба“, он пеба, како би сваки од нас пебао, да има такав глас. Када пеба, он се смеши — некако око усана — на којима никад не сме изрести брз, јер та уста треба бидети цела и без сваке маске. То је важније од сваке технике.

На тај начин постају шлагери, које „Он“ пеба, а који код другог остају само шлагери. Кад их чујемо, постају нам ближи и драги, јер он тако пеба како бисмо и ми пебали, кад бисмо знали пебати.

Морис Шевалие воле све жене. То је схватљиво. Реците: који мушкарца не воли Клару Боб? Дакле: која жена не воли Шевалиеа? Свака жена налази нешто на њему што је пријатно. А све пријатно његова елеганција, која код њега не зависи од одећа. Обуците га у прије, па

нете ипак бидети, да му пристаје фрак. Није ли то довољно?

Довољно је, али он је више! Он је краљевит из приче о којем све, али баш све младе девојчице слушају. Зар то није доста?

Разно

Нове ватиканске марке

„Илустровано Време“ донело је вест о првим ватиканским маркама чија је продаја донела Папиној држави прилично прихода. Италијански листови доносе ових дана вести, да ће досадашње марке бити повучене јер је израђен дефинитивни тип марка које ће се у будуће стално продавати. Нове марке ће бити пуштене у продају почетком септембра, а носиле лик Папин и цртеже најзнаменитијих објеката Ватикана.

Милион долара за оснивање института за лечење зубобоља

Италијански листови доносе вести да је познати амерички богаташ Џорџ Истман поклонио 1.000.000 долара за оснивање у Риму једног института у коме ће се проучавати и лечити зубобоља.

Један невероватан филмски рекорд

Ако је веровати публикацијам Парамунта, нова филмска звезда Жанет Мак-Доналд, постигла је један невероватан филмски рекорд. Приликом снимања филма Парад Д'Амур биро за снабдевање издао је за њене костиме шест стотина тридесет и седам метара разне материје. Само за један костим из 15. века утрошено је 10 метара златног ламеа, 45 метара муселина и 20 метара велура.

ПРАВИ ПУТ КОЈИ ВОДИ ОЗДРАВЉЕЊУ ЖИВАЦА!

Болесни, неспособни живци огуравају алкохол, проузрокују многе патње, као: пробавање, тешке болове, неспособност, осећај стреса, шум у ушима, поремећене кардиалне, неспокривене, губитак воље из разних и других збога.

Моја научна расправа, која је баш о овим, показује Вам прави пут, како бисте се

ослободили свих ових болова.

У овој су расправи узрци, поставка и докази изложени јасно и једноставно, пошто је ова расправа написана на једном језику.

Ово јединствено здравље шаљем свакоме

бесплатно ако га затражи на доњу адресу.

Хиљаде захвалница потврђују једини успех неуморног савесногистражилачког рада за добро болесног човечанства. Ко припада великој чети живих болесних и ко од ових многобројних појава болује мора да набави моју књижицу утехе!

Осведочите се сами

да Вам ништа неистинито не обећавам, јер одмах шаљем свакоме ко ми пише, потпуно **бесплатно** и франко ову научну расправу. Достига је једна дописница на: **Ernest, Pasternack, Berlin S. O. Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt. 497**

Музика усрећује!

када је слушате, али нарочито кад сами свирате.

Ваш дом не треба да буде без музике, а не.

О нама ступите у везу, те о изабавите мојим јефтиним инструментима. Тренирајте не-обавезатну понуду и наш бесплатни велики ценик!

Шаљемо Вам све изравно из фабрике у Немачкој или продајне филијале у Марибору. Пишите одмах на адресу

**МАЈНЕЛ и ХЕРОЛД
Марибор бр. 154**

Савремена девојка,
самосвесна, а ипак тако мила

Одгине свежином

Савремена млада девојка, ако и ради у кућанству или врши које друго звање триумфира и у једноставној одећи својим негованим тенем. Она зна да лепота мора бити природна и да је повећају спорт и права нега. Свежина и младалачки изглед тена одлучује. Дневна употреба Елида Фаворит сапуна идеално делује на кожу и чува је здравом и лепом.

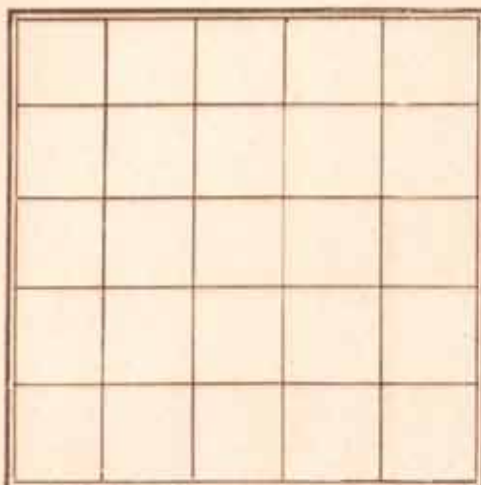
Елида Фаворит сапун умереном ценом допушта ванредан је за нежну и употребу и за купку. Почните још данас с правом, осетљиву кожу. Тако је благ и чист и улепшава рационалном негом Вашег тена. Велик комад, својом тена и Ваше лепоте.

ЕЛИДА *фаворит* САПУН

Наградне загонетке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решену загонетку и да поред тога назначе колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за седам дана од дана изласка листа. Записани одговори неће се узимати у обзир. На коверту треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број загонетке. Одговори без овог исчека неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

Загонетка бр. 25

е, е, е, е, о, о, о, о, о, о, о, о,

п, п, п, п, р, т, т, т,

т, т, т, т, т.

Од ових писмена треба добити само три речи, али тако да се потпуно исто пишу и читају с лева на десно и с десна на лево, као и одозго на доле и одоздо на горе. Распоред речи је такав, да постоји потпуна симетрија у погледу на дијагонале и средње линије.

Решење загонетке бр. 21 биће објављено у идућем броју.

ИСПРАВКА. У броју 24. на страни 653, погрешно је означен купон са бројем 23, а треба да носи бр. 24. Решење под овим купоном важиће.

Проблем бр. 25

Мат у три потеза.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕВЕРОВАЛИ!

Најмањи мускул у телу има најдуже име; а то значи: »Дилзалица горње усне и покретач носа.«

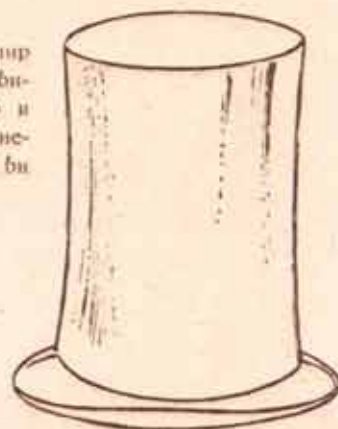

»LEVATOR LABII SUPERIORIS ALAE QUENASI«

Нелсон
Ход може да стоји на једној руци, па чак и на једном прсту.

Овај је мешир исто толико висок колико и широк. Ако не верујете а би измерите!

БЕЛИ ЗУБИ: КЛОРОДОНТ=

паста за субе с окусом метвице, која угодно освежава, чини зубе сјајно белима и штеди зубну цаклину. Зуби Вам постају бели попут снега. Клородонт-зубна паста садржаје кисеоникове спојеве, услед тога чисти зубе до савршенства те одстранује неугодан задах из устију. Осведочите се најпре купњом мале тубе (кутије) уз цену од Дин 8.—, Цена је великој туби Дин 13.—, Клородонт-вода за испирање устију, стакленица стоји Дин 16.— Захтевајте само прави „Клородонт“, те одбијте сваки други надоместак. Ако пошаљете овај оглас као тисканицу (а да омот не залепите) добићете бесплатно једну тубу, која је dostatна да се више пута употреби, на покус.

ТВОРНИЦЕ ЗЛАТОРОГ, ОДИО ЗА КЛОРОДОНТ, МАРИБОР

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ излази сваке суботе — Претплата: за Краљевину Југославију: месечно дин. 14.—, тромесечно дин. 42.—, полугодишње дин. 80.—, годишње дин. 150.— За иностранство: полугодишње дин. 200.—, годишње динара 360.— — Поштом број 4 динара. — Огласи по тарифи. — Рачун код Поштанске Штедионице бр. 92.934. — Редакција и администрација Поењарева 4—6. — Телефон и телеграми »Илустровано Време«, Београд.

Главни уредник Миливој Предић. — Власник, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће »Време« Акц. Друштво Милутин С. Стевановић, Богојављенска 5.

Необјављени фрагменти из живота великих људи

До сада је било непознато, да је Чарлс Дикенс, романијер светског гласа био прави виртуоз у писању љубавних писама. Он је у млађим годинама стајао дуже времена у преписци са једном младом девојком и та писма су много година доцније пронађена. Дикенс се у тим писмима у многоме разликује у стилу од својих романа. Та писма су пуна поезије, нежности и блажности. У њима велики енглески књижевник износи своју душу онакву каква је. Није окрутин посматрач живота, није чак ни сликар свакидашњих догађаја већ је песник који се далеко удаљује од стварности. Та писма су историјски докуменат како један талентовани књижевник не мора да има један одређени стил, већ може да га мења по потреби. Изгледа да су неки Дикенсови пријатељи знали за ту његову ванредну способност јер је према мерицама Дикенс у старијим годинама писао љубавна писма али не за себе већ за своје млађе пријатеље који су му на томе били захвални. Један енглески издавач ускоро ће објавити читаву једну збирку Дикенсових писама подељену у две групе: у првој групи биће писма која је Дикенс писао кад је био заљубљен, а у другој писма која је писао за своје пријатеље.

Има записа из живота великог немачког класичара Гете-а, који су пронађени недавно у Карловим Варима. То су својеручне забелешке Гетеове, из којих се констатује једна нова ствар, а та је, да се Гете једно време необично интересовао за анегдоте из јеврејског живота. Гете је једно време веома ревностно записивао сваку досетку јеврејског обележја. Он их није никада разрадио нити употребио у засебним делима, али их је у друштву често препричавао. Изгледа да је велики песник дошао до уверења да ти ницели нису баш тако zgodни за литерарну прераду, али нема сумње да су се оне саме Гетеу допадале. Ево једне такве анегдоте, Гетеовом руком записане: „Један Јеврејин хтео је са поштанским

колица да путује из Потсдама у Берлин. Он се растивао код кондуктера колико траје возња до Берлина. Овај му је одговорио:

- Ако узмете једног коња, превалићемо четири миле за три сата.
- А ако узмем два коња?
- Превалићемо исти пут за два сата.
- А са четири коња?
- За један сат.
- Е добро, одговори Јеврејин. Уперните дванаест коња да будемо одмах тамо.

У овим Гетеовим забелешкама има и неких које су специјално за мушко друштво, дакле жана несаљонских вицеа. Те анегдоте које је Гете записивао биле су познате тадашњем друштву у разним варијантама, али је Гете са задовољством констатовао, да је увек налазио пажљиве и одушевљене слушаоце.

Једна друга занимљива анегдота коју је Гете записао гласи:

„Један богат човек умро је, и сву своју имовину пре смрти оставио је тројици својих пријатеља: једноме Енглезу, једноме Французу и једноме Јеврејину, али под условом, да сваки од њих један од сто од добијеног наследства положи у његов гроб. Пре него што је мртвачки ковчег смештен у гробницу, појавио се Енглез положио 1000 фунти стерлинга у злату. Француз је положио 1000 фунти у банкнотама. Јеврејин је дошао последњи, стрпао у џеп 2000 фунти стерлинга које су Енглез и Француз оставили и положио у гроб меницу на 3000 фунти стерлинга са термином „по виђењу“.

Пријатељ чувеног шведског књижевника Августа Стриндберга, литератор Лундегард, прича сад о свом великом пријатељу појединости из његовог живота, које до сада у опште нису биле познате.

Лундегард тврди, да Стриндберг никада није био неверан ни једној својој жени. (као што је познато Стриндберг се 3 (?) пута женио. Али баш зато што је био веран муж, он је своју жену мучио и злостављао

говорећи да то чини из превелике љубави према њој. Веома карактеристична је по Стриндбергов начин мишљења и карактер, једна сцена која се десила у једном ресторану. Пошто су он и Лундегард једно време седели сами у трпезарији, наједном се појавила једна висока витка дама са златном косом водећи три детета за собом. Она је пришла њиховом столу и села. Лундегард је дискретно упитао Стриндберга: која је та дама, нашта му овај одговори:

— То је моја бивша жена. Али истина нисмо законито разведени, али ја је сада водим као своју љубазницу. Знаш није ми пријатно да своју закониту жену љубазницу уводим у друштво.

То је Стриндберг казао сасвим гласно, да га је и његова жена могла чути. Кад год су се у друштву појављивали, он је гласно и на све стране причао како му је то бивша жена и како жели да је казни таквим представљањем само зато што му она није пружила онолико љубави колико је он тражио.

Лундегард прича још једну интересантну епизоду која се десила у Копенхагену, а која исто тако до сада није била позната. Он и Лундегард седели су једно вече мало дуже и Стриндберг је потпуно мало више него што је требало. Када је стигао у близину споменика краља Фридриха Четвртог, он је приметио једну групу веселих људи који су обигравали споменик. Стриндберг им се прикључио и са много темперамента играо са њима. Али он се није само са тим задовољио. Попео се на мраморног коња на коме се налазила краљева статуа и узјахав га окрећући краљевој фигури леђа. У том моменту наишао је један полицајац и хтео Стриндберга да ухапси.

— Не дирајте тог човека! То је највећи песник Шведске. Стриндберг!

Полицајац је учтиво поздравив и удаљио се. Дански полицајци добро су познавали Стриндбергову литературу и много ценили његов велики таленат.

Знате ли порекло „тафта“, „буљоне“, „такси-а“ и „бензина“

Позната је ствар, да су многи књижевници, уметници и проналазачи ствараоци, чија су се дела продавала после смрти за огромне паре, живели у крајњој беди и њихова су имена постала позната и славна тек после њихове смрти. Али, има и таквих имена, која се помињу сваког дана па ипак, има мало њих, који знају да су то имена људи.

Да наведемо само неколико.

Тафт

У свима већим радњама, из којих се нарочито снабдевају наше даме, наћиће се, између разноврсних свилених материја и тако звани „тафт“. лепе даме, по чијем захтеву трговачки помоћник „изручи“ на тезгу читава брда свилене материје, да би се на крају крајева одабрало свега један метар и по, не знају у већини да је ова материја добила то име „у част“ бившег председника Северних Америчких држава Г. Вилјама Тафта.

У свима ресторацијама, међу првим јелима споменице се „буљон“. То јело први је саставио краљ Готфрид од Буљона, чија је војска освојила 1099 г. Јерусалим.

Оснивач међународног поштанско-путничког промета, „врховни пост-мајстор“ цара Максимилијана Првог, племић Франц од Турна Таксиса, оставио је своје име за вечна времена „такси-у“, који је некад имао облик тешких фијакера, док су то сада луксузна аутомобилска кола. Њихов оснивач и „имењак“ преминуо је 1517 г. а његово име међутим сачувало се и после четиристотине година, а помиње се безброј пута, сваког дана.

У трговачком промету, у спорту, техници, медицини, у једном животу, уопште врло често чујете реч „бензин“. А мало ко зна, да је Карл Бенц, проналазач аутомобила, први употребио ову течност за покретање кола и да је зато његово име остало за увек везано уз ову течност.

И тако су постала славна и позната нејавна имена, али се готово изгубио и траг оних људи, који су дали ове нове у свакодневном промету речи.

Г.

Готфрид Буљонски

*Чувајте здравље својих зуда,
уношћедљавајте дневно*

САРГ'ОВ

KALODONT